

Jan Campbell: FOCAC – Čínsko-africká ekonomika a obchodní spolupráce

 infokurýr.cz/n/2024/08/31/jan-campbell-focac-cinsko-africka-ekonomika-a-obchodni-spoluprace

kurýr

31. srpna 2024

Úvod

FOCAC (Fórum o spolupráci mezi Čínou a Afrikou) je oficiální fórum mezi Čínskou lidovou republikou a všemi státy Afriky s výjimkou Svazijského království. Jedná se o primární multilaterální koordinační mechanismus mezi africkými zeměmi a Čínou. Od roku 2018 ho tyto země vnímají také jako platformu pro spolupráci v rámci iniciativy Pás a stezka. FOCAC logo symbolizuje solidaritu a spolupráci mezi Čínou a Afrikou, přičemž zelená barva symbolizuje mír a rozvoj a červená vitalitu a prosperitu na bázi rovnocenné konzultace, zvyšování porozumění, rozšiřování konsensu, posilování přátelství a podpory spolupráce.

CASCF (Fórum pro spolupráci mezi Čínou a arabskými státy) je formální iniciativa pro dialog mezi Čínou a Ligou arabských států. Fórum bylo založeno v roce 2004 a slouží jako primární multilaterální koordinační mechanismus mezi Čínou a arabskými státy.

Od roku 2022 je členy FOCAC 53 afrických zemí (všechny kromě Svazijska), Čína a Komise Africké unie. Řada severoafrických států má dvojí členství v CASCF i FOCAC. Přestože Africká unie od svého vstupu do CASCF v roce 2012 hraje stále více koordinační úlohu, každý africký stát se ve FOCAC zastupuje sám a aktivity jsou realizovány bilaterálně mezi Čínou a jednotlivými africkými zeměmi.

Výsledkem každé schůzky je tříletý akční plán a čínské přísliby půjček, grantů a vývozních úvěrů.

Výsledky FOCAC od roku 2021

Hospodářská a obchodní spolupráce v rámci FOCAC nadále roste a přináší hmatatelné výhody obyvatelům Číny i Afriky. V roce 2021 úspěšně proběhla konference FOCAC, na jejímž slavnostním zahájení čínský prezident Si Ťin-pching oznámil, že Čína a Afrika společně připravily Vizi spolupráce mezi Čínou a Afrikou do roku 2035. V rámci prvního tříletého plánu této vize Čína bude úzce spolupracovat s africkými zeměmi na implementaci programů.

Od konference členské země FOCAC skutečně posílily koordinaci a úzce spolupracovaly na implementaci devíti programů, čímž se FOCAC spolupráce dostala na novou kvalitativní úroveň a podstatně se zvýšil blahobyt obyvatel regionů.

Data Generální celní správy (GAC) ukazují, že obchod mezi Čínou a Afrikou dosáhl v roce 2023 rekordní výše 282,1 miliardy dolarů. To představuje meziroční nárůst o 1,5 procenta, a nárůst obchodu mezi Čínou a Afrikou mezi lednem a červencem meziročně o 5,5 procenta na 1,19 bilionu jüanů (asi 166,6 miliardy dolarů). Byla realizována řada infrastrukturních a výrobních projektů, včetně hlubokomořského přístavu Lekki v Nigérii, rychlostní silnice na letišti v Nairobi, solárních elektráren v Jižní Africe a továren na domácí spotřebiče v Egyptě.

Tyto projekty posílily spolupráci mezi Čínou a Afrikou v průmyslových a dodavatelských řetězcích. Egypt vydal první africký pandí dluhopis. Toto úsilí obohatilo finanční kanály pro obchod a hospodářskou spolupráci mezi Čínou a Afrikou. Aby podpořila modernizaci afrického zemědělství, vyslala Čína do Afriky více než 500 zemědělských odborníků a poskytla téměř 9 000 vzdělávacích příležitostí pro zemědělské profesionály z Afriky, řekl náměstek ministra obchodu Tang Wenhong.

FOCAC 2024 se bude konat v Pekingu od 4. do 6. září

Letošní setkání fóra je čtvrté. Hlavní téma fóra je „*podání si rukou na podporu modernizace a vybudování vysokoúrovňové čínsko-africké komunity.*“ Na fóru se bude samozřejmě mluvit o přátelství, spolupráci a společné budoucnosti, vzájemném respektu, rovném zacházení a společných konzultacích, tj. všem, co představuje obrovský deficit v západních společnostech a spojenectvích.

Čína chce rozšířit institucionální otevírání se Africe, prohloubit spolupráci v průmyslu a dodavatelském řetězci s cílem podpořit hospodářskou integraci Číny a Afriky a posílit strategickou synergii mezi Čínou a Afrikou. Tím chce Čína ještě více přispět k silnějšímu komplexnímu strategickému a kooperativnímu partnerství mezi Čínou a Afrikou a k čínsko-africkému společenství se společnou budoucností.

Kromě projektů v rámci Pás a stezka (BRI) Čína a africké země vytvořily mezi sebou užší ekonomické a obchodní vazby se stále rostoucím objemem obchodu, diverzifikovanými komoditami a službami.

Podle Sang Baichuana, děkana Institutu mezinárodní ekonomiky na Univerzitě mezinárodního obchodu a ekonomiky, *čínsko-africký obchod rychle roste v důsledku oboustranně výhodné spolupráce. Řekl, že čínská ekonomika a ekonomiky afrických zemí se velmi dobře doplňují, protože Čína má vyspělé a použitelné technologie, vybavení a dostatečný kapitál, zatímco africké země mají významné výhody, pokud jde o pracovní sílu a přírodní zdroje.*

Diane Sayinzoga, vysoká představitelka Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD), také pochválila obchodní partnerství mezi Čínou a Afrikou. Uvedla mimo jiné, že *FOCAC usnadnilo velké infrastrukturní projekty, které jsou klíčové pro ekonomickou integraci a růst afrického kontinentu. Dodala, že pomoc Číny je také v souladu s cíli UNCTAD podporovat udržitelný rozvoj Afriky zvyšováním jejích*

výrobních kapacit, zvyšováním obchodních příležitostí, podporou ekonomické diverzifikace a integrací afrických zemí do globálního hodnotového řetězce.

Mnozí všeobecně uznání odborníci na obchod a spolupráci s Afrikou i v Evropě tvrdí, že fórum FOCAC 2024 bude pro Čínu a Afriku klíčovou příležitostí k prohloubení jejich ekonomických a obchodních vztahů, dosažení vzájemných výhod a prosazování společných rozvojových cílů.

Osobně jsem přesvědčen na základě veřejně dostupných faktů, že FOCAC vedlo k mnoha dohodám o investicích, obchodu a rozvojových projektech mezi Čínou a africkými zeměmi a dosáhlo nebo je na cestě k dosažení hlavních společných rozvojových cílů, které jsou mimo jiné v souladu s předem zmíněným posláním UNCTAD.

Jako příklad uvádím projekt větrné elektrárny Adama. Město a elektrárna se nachází 95 kilometrů jihovýchodně od Addis Abeby, v srdci Východoafrického riftu. Elektrárna, která se tyčí do výšky impozantních 80 metrů vysokých bílých turbín, představuje nejenom projekt, který vybudovaly čínské společnosti, ale i mezník v partnerství mezi Čínou a africkými zeměmi. Větrné elektrárny budou s pravděpodobností hraničící s jistotou předmětem jednání o clech mezi EU a ČLR a ve sporu Číny s WTO, včetně případných sankcí EU a USA.

Připomínám, že od zahájení provozu elektrárny Adama v květnu 2015 jsou větrné turbíny životně důležitým zdrojem energie pro přibližně 600 000 domácností. Pomohly zmírnit nedostatek energie v Etiopii, snížily potřebu dieselových generátorů a podpořily hospodářský růst. Bylo vytvořeno přibližně 2 100 místních pracovních míst a několik univerzit se podílí na školení a údržbě. Tyto praktické zkušenosti připravily stovky, ne-li tisíce lidí na práci a role v etiopském sektoru větrné a solární energie.

Výrazný růst obyvatel byl také zaznamenán v městě Adama: počet obyvatel města vzrostl z 324 000 v roce 2015 na více než 480 000 v roce 2023. Zlepšená infrastruktura a investice přilákaly podniky a investice z různých zemí. Ve výsledku došlo ke zlepšení dopravy, spolehlivé dodávce elektřiny a lepšímu přístupu ke vzdělání a zdravotní péči. Ta výrazně zvýšila kvalitu života obyvatel ve městě a okolních vesnicích.

Závěr

Čínské firmy přinesly a nadále přinášejí nejenom do Etiopie pokročilé zelené technologie, které pomáhají plnit cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Spolupráce v rámci FOCAC přispěla a nadále přispívá k ekologické transformaci a celosvětovému boji proti změně klimatu.

Čínu a africké země pojí přátelství již od druhé světové války. V posledních letech, kdy dochází k odhození okovů imperialismu a kolonialismu, dochází k rostoucí spolupráci i prostřednictvím iniciativy Pás a stezka (BRI). Železnice, silnice, větrné farmy a elektrárny, stejně jako školy a nemocnice a další infrastrukturní a sociální projekty podporované Čínou umožňují africkým zemím stabilní hospodářský rozvoj bez politických podmínek.

Například železnice z Addis Abeby-Džibuti, dopravní tepna spojující Etiopii a Džibutsko, výrazně zkrátila dobu cestování, snížila náklady na logistiku a podpořila místní ekonomický růst. Ke konci července t.r. železnice přepravila 680 000 cestujících a 9,5 milionu tun nákladu s průměrným ročním růstem příjmů 39 procent.

Doporučuji studium dat bílé knihy „Čína a Afrika v nové éře: Partnerství rovných“ vydané čínskou Státní radou v roce 2021. V ní se lze dovědět, že od založení fóra pro spolupráci mezi Čínou a Afrikou (FOCAC) v roce 2000 čínské společnosti pomohly africkým

zemím vybudovat nebo modernizovat více než 10 000 km železnic, téměř 100 000 km dálnic, zhruba 1 000 mostů, přibližně 100 portů a 66 000 km přenosových a distribučních sítí pro energie.

Srovnání dat bílé knihy s výsledky demokratického rozvoje hospodářství v České republice a v EU odpoví přesvědčivě všem, kdo má selský rozum, na otázku: kde je zakopán pes? Přeji fóru FOCAC 2024 úspěch a odvahu jít dál již prověřenou cestou k míru. Souhlasu netřeba. 21.08.2024

Článek byl zveřejněn 30/31. srpna v Číně.

Jan Campbell